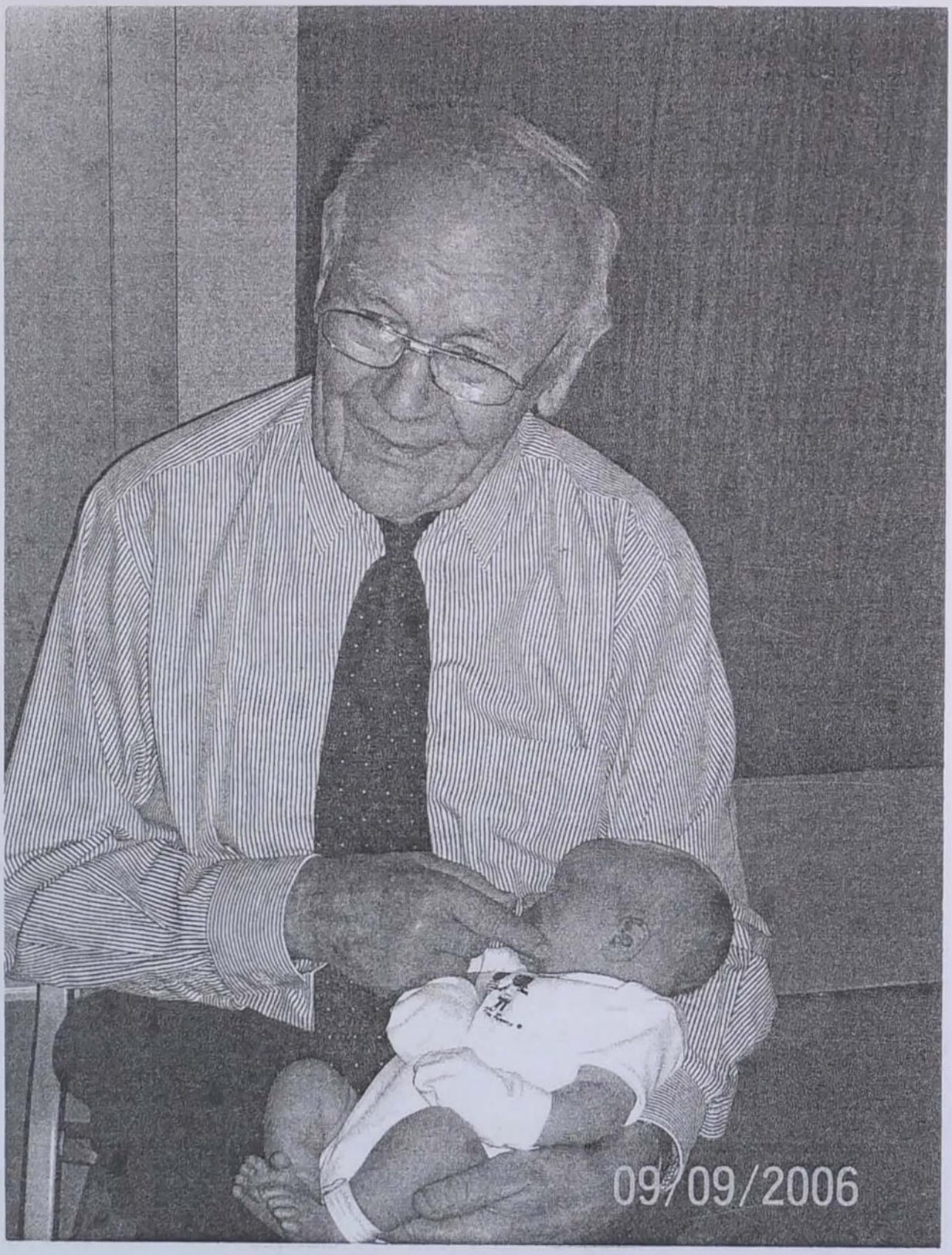
MEDEDELINGEN

HEEMKRING OKEGEM

32ste Jaargang, 2007, nr. 1
VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS
Afgiftekantoor Ninove 1
1e trimester 2007

BESTUURSLEDEN

Voorzitter: Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27, Okegem (054/32.23.02)
Secretaris: Patrick Praet, Kievitlaan 25, Ninove (054/32.71.58)
Penningmeester: Suzanne Van der Speeten, Hazeleerstraat 19, Okegem
(053/66.76.89)
Bestuursleden:
Jozef Van der Speeten, Guldenboom 12, Okegem (054/33.55.75)
Godelieve De Deyn, Kouterbaan 34, Okegem (054/33.48.70)
André Segers, Bievegemstraat 18, Roosdaal (054/33.65.68)
Herman Brantegem, Hazeleerstraat 24, Okegem (053/68.04.51)

Uitgegeven met de steun van het stadsbestuur van Ninove (75 euro).

Verantwoordelijke uitgever: Herman Van Isterdael Idevoordelaan 27, 9400 Okegem-Ninove
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Een jaarabonnement op Mededelingen Heemkring Okegem kost amper 4 Euro. Erelid wordt men vanaf 6 Euro. Lid worden kan door de som te storten op rekeningnummer
850-8193434-36 van Heemkring Okegem.

Voorzijde: Foto van Piet Vernaillen met achterkleinkind Kobe Vernaillen 9 september 2006.

Provincie Oost-Vlaanderen
Centrale Bibliotheek

PIET VERNAILLEN, KUNSTSCHILDER

Luc ROBIJNS

Op 27 oktober 2006 opende Luc Robijns te Liedekerke, in het rusthuis Sint-Rafaël, de overzichtstentoonstelling van het werk van Piet Vernaillen. Niet zo toevallig het rusthuis. Piet is er dagelijks bezoeker wanneer hij er zijn echtgenote Juliette bezoekt die er verpleegd en verzorgd wordt. Op 27 oktober was hij er eveneens te gast voor een retrospectieve van zijn oeuvre zowel schilder- als beeldhouwwerk. Hierna volgt de tekst van de toespraak die Luc Robijns er die avond hield voor een talrijk opgekomen publiek.

Dames en heren,
Reeds meer dan 10 jaar is het geleden dat Piet Vernaillen zich openbaar als kunstschilder manifesteerde. Dat was in Affligem, in het Cultureel Centrum, zijn geliefde tentoonstellingsplaats. De opening van deze tentoonstelling zal ik niet licht vergeten. Ik ben niet bijgelovig, maar het was een vrijdag, de 13e ... september 1996. Op terugweg van een studiedag in Leuven geraakten we reeds omstreeks 16.30 verstrikt in een reusachtige verkeersknoop, die voor wat ons betrof, slechts na 21 uur ontward geraakte, te laat alleszins om ons nog van ons engagement te kunnen kwijten om deze schitterende tentoonstelling in te leiden.

Het is slechts door het aandringen van velen dat Piet zich liet overhalen om toch nog maar eens met zijn beeldend werk voor het voetlicht te treden, en dit op deze plaats, het rusthuis Sint-Rafaël van Liedekerke, het gezegende opvangoord dat hij dagelijks aandoet sinds zijn lieve echtgenote Juliette er wordt verzorgd. Een betere locatie is thans moeilijk denkbaar. De tentoonstelling is opgevat als een retrospectieve. De schilderijen zijn evenwel thematisch gegroepeerd en niet

chronologisch. Hierdoor komt de veelzijdigheid van Piet als kunstschilder wel uitmuntend tot zijn recht.
Daar waar Piet Vernaillen zich in 1996 met zijn recent werk vooral manifesteerde in het genre van de bloemenschilderkunst, krijgen we nu een veel diverser en genuanceerder beeld van zijn artistieke kunnen. Voor deze tentoonstelling werd dan ook beroep gedaan op velen om "hun Vernaillen" in te passen in het overzicht. Zo is er het thema van de dankbaarheid (5 werken), de gezelligheid (eten, etc, stilleven), de zee, oesters en champagne, de landschappen (wijnvelden Bourgogne), Clermont Ferrand, de vieringen (met de kinderen, de CVP)
En dan de uitgebreide variatie bloemen : de zonnebloemen, hortensias, de bloemstukken met kamillebloemen, oleanders, margrieten, lelies, meibloemen, vlinderbloemen en rozen, papavers, mimosa, kapucijnen, de gemengde boeketten, de tulpen...

En tenslotte de werken met uitgesproken religieuze inslag: een flambeeuw, de offergaven, zoals het werk geschonken aan de Franciscanessen van Strijtem naar aanleiding van hun 150e jubileum. De honger: 5 broden en 2 vissen, licht, eucharistie...

Dames en Heren,
Bij dit alles stellen we ons de vraag hoe Piet Vernaillen hiertoe is gekomen, hoe zijn artistieke begaafdheden zijn ontloken en tot ontwikkeling gebracht. Een vraag waarop hij als professioneel pedagogisch begeleider zeker best een zicht heeft en waarop hij aan elkeen die een luisterend oor heeft graag het antwoord geeft.

Piet Vernaillen is geen beroepsschilder. Zijn eerste roeping lag immers in het onderwijs, aanvankelijk in Anderlecht en Ninove, later als directeur, te Aalst, van wat toen heette: de dienst voor studie- en beroepskeuze. In die functie wijdde hij zijn beste krachten aan nieuwe diensten voor

beroepsoriëntering en van psycho-sociale centra in Zottegem, Ninove, Aalst en Gijzegem, aan een door hem opgericht en geleid consultatiebureau voor andersvaliden, dat ook dienstverlenend optrad voor de beschutte werkplaatsen van Aalst, Zonnestraal te Lennik, Viane, en voor de Medisch Pedagogische Instellingen van Aalst, Strijtem en Eizeringen.

In het arrondissement Aalst was hij betrokken bij de inrichting van het Buitengewoon Onderwijs, te Aalst zelf, in Geraardsbergen, Viane, Grotenberge en Herzele, en bij de introductie van nieuwe studierichtingen in het middelbaar onderwijs. Naast deze drukke beroepsbezigheden bleef Piet bovendien steeds bedrijvig in alle mogelijke structuren van het sociale leven: in de parochie, o.a. als lid van de kerkfabriek, als lector, voor ziekenzorg, .. .in het verenigingsleven, de psycho-medische sector, tot in de politiek toe, waar hij geen openbare mandaten ambieerde, maar waar hij een verzoenende rol speelde en de onbaatzuchtigheid hoog hield, tegen de wind in, met "de kracht van de vogel", zoals een vriend het uitdrukte.

En dan rijst de vraag: waar haalde de man de tijd en de vaardigheid om zoveel doeken te schilderen, zij het dan gespreid over 50 jaar. Op deze retrospectieve tentoonstelling hangen reeds een honderdtal werken. Bij zijn pensionering in 1983 waren het er een 280, In 1993 waren het er blijkbaar reeds meer dan 450. En er zouden er nog veel volgen.
Reeds tijdens zijn onderwijsopleiding kwam zijn talent voor tekenen en plastische vormgeving duidelijk tot uiting.
Toch bleef die gave heel lang sluimeren, opgeslorpt als Piet was door de vele beroepsactiviteiten.

Piet vertrouwde ons toe dat hij schildert sedert 1949.
Het was kunstschilderes Virgy Cockelberghs uit de Normaalschool van Laken die hem ertoe aanzette om onder haar leiding het schilderen aan te vatten. Bij de uitbouw van zijn talenten speelde nog een andere vrouw een primordiale rol, nl. zijn

lieve echtgenote Juliette, die blijkbaar intuïtief wist dat schilderen voor Piet belangrijk kon worden. Zij nam er de vervelende gevolgen voor zichzelf bij. Want zo'n schilder zit altijd op zolder, aldus de hoger geciteerde vriend, en die kon het weten.

Bij een eerste groepstentoonstelling in Ninove in 1958 o.a. samen met Luc De Decker, was het succes overweldigend. Al het geëxposeerde werk was van de eerste keer verkocht. Piet getuigt dat hij hiervan een beetje aangeslagen was, omdat er hem hiervan nu niets overbleef. Dat zijn werk het publiek kon bevallen was echter een grote stimulans om verder te doen, zich verder te vervolmaken op de ingeslagen weg.
Lange tijd bleef Piet Vernaillen veel te weinig tijd over om te schilderen. Pas sedert zijn pensionering in 1983 kon hij zich hierop ten volle toeleggen. In 1981 en 1983 nam hij op vraag van het Ministerie van Nationale Opvoeding deel aan een groepstentoonstelling in het Concertgebouw te Brugge.

In 1988 had hij een eerste individuele tentoonstelling in het Cultureel Centrum van Affligem. Daarna volgden de school van Eizeringen (1989) Zonnestraal in Lennik (1990), Okegem en Ninove (1991-92). Ook toen al namen de bloemen een voorname plaats in in zijn werk.

Na zijn jongste tentoonstelling in Affligem, in 1996, schilderde hij nog een 90-tal doeken. Sedert het verblijf van zijn echtgenote in Liedekerke viel zijn productie volledig stil. Dagelijks komt hij hier immers op bezoek. De teller bleef ergens stilstaan rond 700 (op 696).

Een van de mooiste schilderijen in de tentoonstelling is getiteld "De Offergaven". Het werd geschilderd in 1989 naar aanleiding van het 150e jubileum van de Zusters Franciscanessen te Strijtem. Naar aanleiding van de vraag tot uitlening voor deze tentoonstelling dook bij de Zusters een tekst op waarin Piet zelf de genese en de betekenis van het werk verduidelijkt.

Wij citeren uit dit document van 8 pagina's, omdat de schilder zelf hier op een uitmuntende wijze zijn werk duidt.
Elke schepping - een schilderij is een schepping - begint bij een gedachte, het zien, het horen, het waarnemen van iets, het gevoelen van iets, het ontroerd zijn om iets. Dit alles wordt gevoed en sterk beïnvloed door de persoonlijkheid van de schilder. Voorbeeld: Ik ga in de tuin. Ik zie dat de papavers, de margrieten, de zonnebloemen ... beginnen te botten. Ik volg de verdere groei. Ik wacht op de eerste bloem, op de tweede... Deze nodigen me uit om geschilderd te worden. Ik heb ze immers daarvoor geplant of gezaaid. Maar ik loop ze voorbij. Ik peins en ik zeg tegen de bloemen: om U te schilderen heb ik 5, 10, .. .of meer bloemen nodig. Wacht nog wat. Ik kan de volgende dag niet nalaten te gaan kijken, hoeveel bloemen er al bloeien. Op het passend moment pluk ik ze. Ze willen allemaal geplukt worden. Ik moet een keuze maken, want alle bloemen zijn verschillend. Zo spreek ik als het ware tegen de bloemen zoals Sint-Franciscus deed. Tussen de bloemen en mij is reeds enkele dagen een relatie gegroeid. Intussen heb ik al gedacht aan de vaas waarin de bloemen moeten staan. Haar kleur en vorm zijn van groot belang. Hoe ga ik de bloemen schikken ? Welk tafelkleed leg ik onder de vaas ? Welke achtergrond neem ik ? Hoe ga ik het karakter van elke bloem weergeven ? Welke sfeer wil ik scheppen ? Een reeks vragen die geleidelijk aan een antwoord krijgen.
Dan vertelt Piet hoe hij tot het idee kwam om het jubileum-schilderij te schilderen. De kerkelijke plechtigheid maakte een grote indruk op hem. Vooral de teksten bij het aanbrengen van de offergaven hadden hem fel beroerd . Zo sterk dat hij dacht: dat zou een schoon stilleven kunnen worden, dat moment zou ik willen vastleggen. Als herinnering aan de onvergetelijke dag. Deze gedachte werd nog versterkt tijdens de Academische Zitting, receptie en de maaltijd. Het diende een verrassing te worden voor de zusters. Dan gaat Piet verder in op de compo-

sitie, waaraan de grootste aandacht wordt besteed. In dit geval komt de eucharistie centraal, met de kelk. De bloemen spelen dan weer een belangrijke rol met de 10 lelies, die hij o.a. beschouwt als trompetten, luidsprekers, die het ideaal van de zusters verkondigen. Ook de voor- en achtergrond zijn erin betrokken: het olielampje en het Sint-Franciscuskruis.
Dan is er de kleurencompositie. De kleuren hangen af van de voorwerpen die gekozen worden maar ook van de gedachten en de impulsen van de schilder en zeker ook van het licht. Dit alles met de bedoeling de kijker iets mee te delen en een indruk, een gevoelen, een ontroering op te wekken. De kleuren symboliek hier verduidelijken zou ons te ver leiden. Tenslotte is er nog "de taal der bloemen", de symbolen waarmee de bloemen kunnen geïdentificeerd worden.

Dames en heren,
Ik meen dat er geen beter document kan geciteerd worden om Piet te schetsen als kunstschilder. Verduidelijken woorden, ze schieten ook te kort. Een kunstwerk is immers maar wat het is in relatie met de beschouwer, en dat is een hoogst individuele relatie. Aan Uzelf dus om te kijken, te overdenken, te oordelen.

Komt de veelzijdigheid van Piet reeds bijzonder goed tot zijn recht in zijn scheppend schilderkunstig werk, dan bleven hier toch nog twee aspecten van zijn artistieke creativiteit onvermeld. Tussen al zijn andere bezigheden door werkte Piet 10 maanden aan het herstellen van de kruisweg uit de kerk van Okegem (1970), 4 maand fulltime aan de kruisweg van Laarne (1991) en 3 maand aan het kunstpatrimonium van de zusters van de H. Harten te Ninove (1992). Nadien herstelde hij nog de kruisweg van de Aalsterse Sint-Jozefkerk, het schilderijtje met Sint-Antonius uit zijn parochiekerk, en nog veel meer...

Het is eigenlijk in zijn bedrijvigheid als restaurateur dat ik voor het eerst in contact kwam met Piet. Het viel mij op hoe

leergierig hij is en hoe hij zich op alle manieren weet te documenteren en te vervolmaken om deze moeilijke taak zo plichtsbewust mogelijk tot een goed einde te brengen. Het hoeft geen betoog dat zijn ervaring en aanvoelen van creatief schilder hierbij een belangrijke factor is.

Ook op het vlak van de beeldsnijkunst liet Piet zich niet onbetuigd. Het materiaal hiervoor kreeg hij ten geschenke bij zijn oppensioenstelling in 1983. En ook dit medium werd met dezelfde ijver en gedrevenheid uitgetest en resulteerde o.a. in de gesculpteerde kopjes van de kleinkinderen, en in verschillende kopieën van de Christuscorpus uit de kerk van Okegem (afkomstig uit het kunstencentrum van Maria Laach). De kunde die hij in deze sector opdeed gebruikte hij ook voor het herstel en de restauratie van enkele kerkbeelden.

Dames en Heren,
Ik meen dat we Piet Vernaillen van harte mogen feliciteren met zijn artistieke werk, waarvan we hier in deze retrospectieve een goed overzicht krijgen. De aandachtige bezoeker zal er zeker door worden bekoord.
De taal der bloemen is het die Piet Vernaillen aanwendt om aan gevoelens van godsvrucht, ootmoed of liefde uitdrukking te geven. Aan heimwee ook, als hij het vlieden van de tijd betreurt en het voorbijgaan der vreugden, even kortstondig, deze laatste, als het bloeien der mooiste rozen onzer tuinen. In zijn werk probeert hij deze gevoelens vast te houden.

BEDENKINGEN ROND HET SCHILDERIJ: DE OFFERGAVE

Piet VERNAILLEN

In de vorige tekst nam Luc Robijns reeds een deel van de tekst letterlijk over. We hernemen dit tekstgedeelte niet. Hierna volgen dan de resterende drie delen waarin Piet beschrijft wat hij in het schilderij (zie foto 1) wou uitdrukken.

1. De compositie van het doek

De groei naar de compositie gebeurt ook geleidelijk. Ik wou de Eucharistie centraal stellen. In het midden de kelk. Links de bruine kruikjes met water en wijn.
Rechts het hostiebrood: veel kleine hosties voor de talrijke aanwezigen en een grote voor de 8 celebranten.
Hierachter de bloemen; 10 grote witte lelies, één voor elk der 10 zusters die 150 jaar geleden in Borchtlombeek met de huifkar aankwamen. Ze zijn ook symbool voor alle zusters die gedurende al die jaren, en tot op heden, hun beste krachten ten dienste stelden.
De lelies staan naar alle richtingen georiënteerd. Dit wil er op wijzen dat de 10 zusters hum aandacht zullen gericht hebben op alle noden van de kinderen, de jeugd en de volwassenen.
De lelies zijn goed gekozen. Ze zijn het symbool voor de reinheid, de majesteit (schild van koningen) de geestelijke liefde.
Hun trompetten doen ons denken aan luidsprekers die het ideaal van de zusters in alle richtingen verkondigen (voor, achter, links, rechts, onder en boven,...) Hun verschillende grootte en het min of meer in het oogspringen is, zoals het bij de 10 zusters ook zal geweest zijn, en zoals het nu ook nog is, dat de ene, door de aard van het werk, min of meer in de kijker loopt.
De andere bloemen staan voor al de talrijke medewerkers.

Op de achtergrond: het Sint-Fransiscuskruis dat de geest van de heilige en van de Zusters Franciscanessen symboliseert.
Hier staan, op de keerzijde, de namen van de 10 eerste zusters gebeiteld. (Zuster Antonia, Zuster Ignatia, Zuster Cordula, Zuster Bernarda, Zuster Victoria, Zuster PHilomena, Zuster Helena, Zuster Delphina, Zuster Johanna, Zuster Ursula)
Op de voorgrond: het olielampje dat steeds brandend moet gehouden worden. Alle voorwerpen komen voor in hun natuurlijke grootte.
Over de betekenis van de offergave, zeg ik niets. Ze werd voldoende belicht in de gelezen tekst.

2. De kleurencompositie

De kleuren worden aangewend om iets uit te drukken. Men drukt uit wat men ziet, voelt, denkt of wil. Het licht spreekt hierbij een belangrijke rol. Kleuren veranderen met het licht, zoals ook het leven van mensen, dieren, planten en bloemen verandert met het licht, met de zon.
De schepping van een schilderij, de kleuren die gekozen worden hangen af:
- van de kleur der gegeven bloemen
- van de kelk, het hostiebrood
- de kruikjes, het Sint-Fransicuskruis
- maar ook : van de gedachten en de impulsen van de schilder en zeker ook van het licht.

Als men iets schildert wil men aan de kijker iets meedelen en bij hem/haar een indruk, een gevoel of een ontroering opwekken. Bij het bekijken is het belangrijk de taal van de kleuren en van de bloemen te verstaan.
In dit werk heb ik, langs de kleur, getracht weer te geven:
Linker kant:

* *De Geest van Sint-Fransiscus*

Van het nederige, aardse bruin dat geleidelijk overgaat naar het rood en het oranje en langs het gele naar het witte. De kleuren

die volgen zijn symbool voor heel wat trekken die Sint-Fransiscus toegeschreven worden.

* *Het bruin*

Het aardse, de schepping, de mensen, de dieren, de bloemen en planten, het water en het vuur ... waarvoor hij God de Schepper dankte en loofde.

* *Het oranje-rood*

De kleur van de intimiteit, de gezelligheid, van het gloeiend geestdriftig leven die wijst op het overwinnen van de aarzeling. De kleur van de liefde en de hartstocht, maar ook van het lijden en de loutering.

* *Het geel*

De kleur van de zon van de geest, van de blijheid en de levenslust. Het is een mannelijke kleur, een actieve kleur die goed harmonieert met vrouwelijk blauw.

* *Het wit*

De kleur van de kuisheid, de onschuld. Kleur van de wijsheid, de vroomheid, heiligheid. Kleur van de overgave, van het hoogste geluk, van geloof en barmhartigheid. Kleur van de Koninklijke waardigheid, van de bedienaars van het licht. Het licht van de wereld. Alle kleuren komen voort uit het stralende witte licht. Ze verdwijnen voor het oog in de duisternis.

Rechter kant:

* *De geest van de Zusters Franciscanessen*

Van het koude donkere blauw, een vrouwelijke kleur die harmoniseert met Het mannelijke geel, langs het licht blauw naar het wit.

* *Het blauw*: kleur die weinig van het aardse heeft (tegenstelling met het bruine). Kleur van het hemelse, het ongrijpbare ideaal (blauwe bloem). Kleur van de trouw. Kleur van de droom, de overpeinzing, de meditatie.

Kleur - als van de sluier van de dienstbaarheid

- die ons voert naar de hemel
- die ons los maakt van de directe omgeving
- symbool van het nederige, voor de kinderen van Maria

* *Het vuur*: teken van geestdrift, van het gloeiend geestdriftig leven

* *De vlam*: wordt aanzien als een goddelijke verschijning een manifesteren van het goddelijke in de mens en in de materie. Symbool van het leven.

* *Goud van de kelk*: Het goud is de kleur van de goddelijke macht, van de chef, het Staatshoofd. Het is symbool van het geluk, van de waardemeter van de eerlijkheid.

Tussen de twee helften die in elkaar overvloeien werd een evenwicht betracht tussen het passieve blauw, symbool van de oneindigheid van de droom en het actieve oranje-rood: symbool van het erotische, de daad, de passie.
De band met de omgeving, met de mensen, met de gemeenschap wordt uitgedrukt door het geel (van de achtergrond, van de kelk, van de meeldraden, van de vlam).
Beide helften worden samengebracht rond en door het Sint-Fransiscuskruis, en ook door de bloemen, zodat de twee delen niet uit elkaar vallen.

In de bloemen (hoofdzakelijk langs de vrouwelijke kant) komen voor:
Het groen: is een kalmerende kleur. Het is een meer vrouwelijke kleur die wijst op de vruchtbaarheid Ze symboliseert de eeuwige jeugd de onsterflijkheid het eeuwig nieuw leven
Kleur van de herscheppers, hernieuwers; brengen nieuw leven.
Beste kleur voor de ogen, voor de zwaarmoedigen.
Het lichtgroen: Geeft een stemming van aangename rust, kalmte. Is een teken van de lente, de wederkomst van het licht.
Kleur van de hoop, van de jeugd.

Het purper-violet: vindt zijn oorsprong in het rood (symbool van het bloed). Doet denken aan warmte, vuur, luister, geestdrift. Kleur van het gezag, geestelijke macht (bisschoppen, kardinalen), de eerbaarheid. Symbool van weemoed, ernst, boetevaardigheid. Slaat een brug tussen hemel en aarde.

3. Symbolen van de bloemen (taal der bloemen)
De lelies: zie hoger
De aster: symbool van voorspoed en ouderdom, sierlijkheid, evenwicht en harmonie
Chrysanten: symbool van uitbundige bloei, van afscheid van iets
Anthurium

Verslag van de voorstelling van ons dialectwoordenboek van Okegem: een rechtzetting.

We kunnen met vreugde en trots melden: het dialectwoordenboek van Okegem is zo goed als uitverkocht. Er blijven nog slechts twee exemplaren beschikbaar voor eventuele belangstellenden. Dan is het definitief gedaan. In het laatste nummer van vorig jaar publiceerden we het verslag van Christiane naar aanleiding van de voorstelling van het dialectwoordenboek. Ze haalde toen de beeldrijke taal van haar vader aan: "*Ook de beeldrijke taal van papa Manis blijft voor hen een onuitputtelijke bron van plezier. "Klappen gelèk as een krabbe"; "Zèn'n oet drotj no Pollauren". Aan Jef moet ik eens vragen, of hij ook dié uitdrukkingen kent*". We kenden ze inderdaad niet en sloegen deerlijk de bal mis toen we van "nen oet" een hoofd maakten in plaats van "een hoed". Manis bedoelde hiermee: hij zegt iets anders dan hij denkt. Hij draait met de wind mee. Hierbij is de zaak rechtgezet...

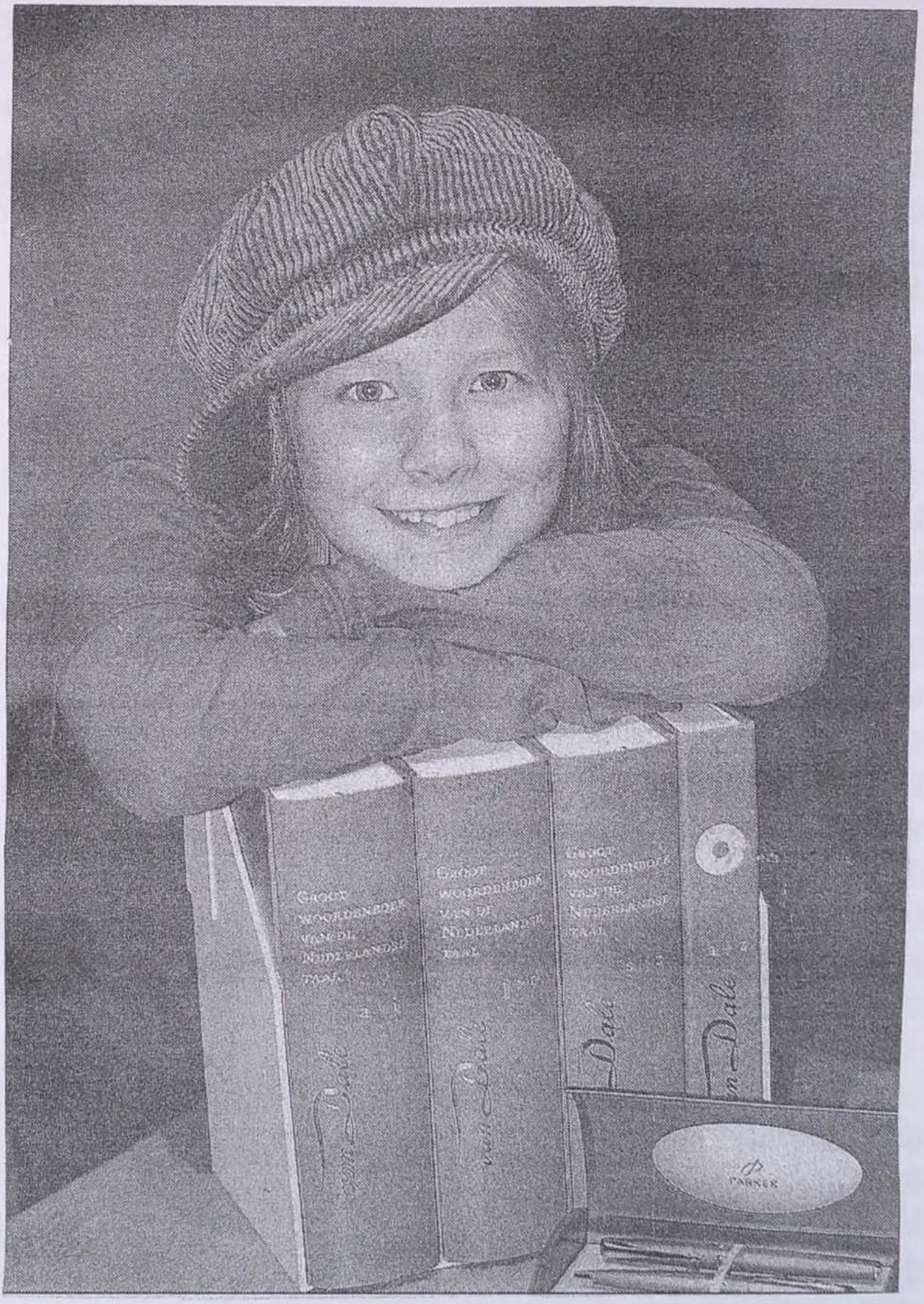
KIRSTEN VAN DER ELST ZET OKEGEM OP DE KAART

Jozef VAN DER SPEETEN

Toen op zondag 17 november 2006 de naam Kirsten Van der Elst van Okegem vermeld werd in het ochtendnieuws spitste ik mijn oren naar wat er zou op volgen. Tot mijn grote verbazing deelde de omroeper mee dat Kirsten het Groot Kinderdictee der Nederlandse Taal gewonnen had. Okegem heeft er een kampioene bij, dacht ik. En wat voor een!.

Op de bestuursvergadering van de V.V.V.-Ninove, dezelfde dag, was Kirsten het onderwerp van het gesprek. Ik was heel fier dat Kirsten Van der Elst Okegem nog eens op de kaart had gezet. Ik haastte me dan op maandagochtend om de laureaat van harte te feliciteren voor haar uitzonderlijke prestatie. Ze vertelde met veel overtuiging en plezier hoe alles in zijn werk was gegaan. Nadat ze had deelgenomen aan de voorproeven werd ze geselecteerd om als finalist deel te nemen aan het Groot Kinderdictee dat voor de derde keer in Den Haag in de statige "Eerste Kamer" plaats had. Zestig kinderen, veertig uit Nederland, twintig uit Vlaanderen namen deel aan dat dictee. Jeugdauteur Paul Van Loon (de auteur van De Griezelbus) had daarvoor een bloedstollend vampierenverhaal geschreven en las het zelf voor. Ketnet zond het dictee op zaterdagavond van 16 december uit.

'Het valt nog mee' dacht Kirsten toen ze haar blad afgaf, 'het dictee van vorig jaar was een stuk moeilijker'. Een uur later viel het verdict. De zestig kinderen hadden in totaal 693 fouten gemaakt of gemiddeld 11 fouten per kind. De Vlaamse kinderen maakten hun reputatie van taalkenners waar: de top drie was volledig Vlaams. Kirsten was veruit de beste en had slechts één woord foutief geschreven namelijk cantharellen (een soort paddenstoel). Michiel Van der Gucht van Ternat eindigde als tweede met drie fouten en Arnella Sacré

GROOT
WOORDENBOEK
VAN DE
NEDERLANDSE
TAAL
a i
Dale
GROOT
WOORDENBOEK
VAN DE
NEDERLANDSE
TAAL
j - p
van Dale
GROOT
WOORDENBOEK
VAN DE
NEDERLANDSE
TAAL
s t
Dale
GROOT
WOORDENBOEK
VAN DE
NEDERLANDSE
TAAL
a - z
Dale
PARKER

Offergave-150 jaar Zusters van Strijtem.

Okegem- Kapel St.-Jozef

Zonnebloemen

Okegem-Molen

Portret Juliette Bayens

Hesp

Elisabeth Ancaer in haar jeugdjaren
(foto genomen voor het fabriek Nervia).

5 mei 1940: plechtige communie
links: Elisabeth Ancaer
midden: Simonne Van Waeyenberge
rechts: Caroline Barbé
(Foto genomen voor het Hof Van Holder)

van Halle werd samen met een Nederlandse jongen derde met vijf fouten. Kirsten kreeg een mooie prijs: het driedelige Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal en een unieke gegraveerde pennenset. Ze staat nu voor de eeuwigheid opgetekend in de annalen van het Groot Dictee.

Ze vertelde verder dat ze na het dictee er een goed oog in had en er van overtuigd was dat ze bij de eerste drie zou eindigen. Ze had als voorbereiding op dit dictee de spellingsregels in het Groene Boekje doorgenomen en had tientallen moeilijke woorden ingeoefend. Dit alles gebeurde onder het waakzame oog van haar mama Leen Vermeulen, die aan "thuisonderwijs" doet en haar lerares was. Op de vraag wat ze later wil worden kregen we een kordaat antwoord. Ze droomt ervan om later van taal haar beroep te maken en dolgraag schrijfster zou worden.

Na de “nieuwe kampioene” van Okegem kwam ook de moeder Leen Vermeulen aan de beurt. Die wou het even hebben over het “thuisonderwijs” dat ze aan haar twee kinderen verstrekt. Kirsten (11 jaar) en haar broer Seth (8 jaar) begonnen thuisonderwijs te volgen nadat er op school enkele dingen fout waren gelopen. Dit was voldoende om te beslissen dat Leen de kinderen zelf les ging geven. Ze heeft een geschikt diploma en stond zelf ooit in het onderwijs. De stap was vlug gezet en nu ondervindt ze dat het de goeie stap was. Ze begrijpt dat niet iedereen er zo over denkt. Ze denken meestal dat de kinderen hier zo maar wat les krijgen als het ons goed uitkomt maar dat is zo niet. Elke ochtend om kwart voor negen begint de les zoals in de school. Het "klasje" is goed ingericht: een leerling volgt les in de keuken, de andere in de eetkamer. Ze heeft het geluk dat Kirsten en Seth graag zelfstandig werken wat voor hen het ideaal is maar ze weet dat andere kinderen beter presteren in een groep.
Ze heeft al heel wat opmerkingen gekregen over het thuisonderwijs en ook werd haar de vraag gesteld of het sociaal gezien

wel een goede zaak is. Haar antwoord hierop was dat haar kinderen tijdens de dag niet tussen vriendjes op school zitten. Als compensatie gaan ze wekelijks naar de muziekschool en zitten in een atletiek- of zwemclub.
Aan het eind van het gesprek vertelde ze dat ze ervan overtuigd is dat haar kinderen meer kennis zullen opgedaan hebben dan hun leeftijdgenootjes.
Tot slot van ons onderhoud deelde ik mee dat het Davidsfonds ook elk jaar een Groot Nederlands Dictee voorziet waarvan de preselecties gehouden worden op zaterdag 10 februari en de nationale finale plaatsvindt in het Vlaams Parlement op zaterdag 10 maart. Uit goede bron vernamen we dat Kirsten ingeschreven is voor de preselectie. Die zijn intussen al achter de rug en Kirsten was terug de beste van de groep.
In de finale te Brussel heeft Kirsten spijtig genoeg niet de eerste podiumplaats gehaald.

Als bijlage volgt de tekst van het dictee:
In het ogenschijnlijk ongevaarlijke woud:
Terwijl het cycloopoog van de volle maan langzaam zichtbaar werd tussen als slagschepen voorbijdrijvende wolken, opende de vampier likkebaardend het met fluweel beklede deksel van zijn doodskist en gluurde met bloeddoorlopen ogen naar de kloppende halsslagader van de naderende adolescent.
Deze jongeman wandelde eerder diezelfde avond nietsvermoedend het ogenschijnlijk ongevaarlijke woud in om een handvol cantharellen te bemachtigen voor de soep, die zijn moeder zou serveren als voorafje bij een luxueuze stapel met siroop overgoten pannenkoeken.
Maar zodra de afstammeling van Dracula zijn hoektanden voor hem ontblootte, besefte de jongen dat er geen uitweg was uit deze benarde situatie; vlug zond hij met zijn gsm'etje een laatste sms'je naar zijn moeder, dat luidde: ma, geef mijn portie maar aan Fikkie, onze rottweiler.

DE KONINGIN ALS METER: ASTRID ANCAER

Herman BRANTEGEM

Het getal zeven heeft altijd een grote rol gespeeld in geloof en bijgeloof, volksleven en volksliteratuur. In deze bijdrage willen we eens dieper ingaan in één uiting van dit magisch getal namelijk de geboorte en het doopsel van een zevende zoon of dochter in een ononderbroken reeks.

Het is voldoende bekend dat speciale feestelijkheden gepaard gaan met de geboorte van een zevende kind in een ononderbroken reeks van hetzelfde geslacht en dat het peterschap of meterschap bij een dergelijke doopplechtigheid door koning of koningin wordt aanvaard is al even bekend. De burgemeester of diens echtgenote of andere vertegenwoordigers van de gemeente of zijn vrouw zal als peter of meter fungeren. De voornaam van het kind is deze van de regerende vorst en is een logisch gevolg van dit peter- of meterschap. Een koninklijk geschenk voor ouders of kind behoorde eveneens tot de gebruiken.

Dit gebruik trotseerde de eeuwen. We vinden een voorbeeld in de parochieregisters van de Mechelse Sint-Romboutskerk. Het is de oudste vermelding van het doopsel van een zevende zoon. Op 4 oktober 1615 werd te Mechelen de zevende zoon van Jacus de Costere en Barbara Kimps gekerstend en naar de hertog van Brabant Albertus genoemd. De inschrijving verhaalt enkele plechtigheden. Zo werden witte flambeeuwen en zeven kaarsen van maagdenwas vóór het kind uitgedragen en werd de kleine Albertus door een gewapend man naar de kerk gedragen.

In Okegem vonden we ook een kind dat als "zevende" geboren werd namelijk Astrid Ancaer in de Fonteinstraat 31. Astrid Elisabeth Virginie José Ancaer werd geboren als zevende kind op 4 juni 1928 te Okegem. Haar vader Ludovicus, Louis genoemd; was afkomstig van Pamel van de Kaai-

vaart en werd er geboren op 6 oktober 1889. Hij was metser van beroep. Moeder Celestine De Boitselier werd geboren op 29 april 1888 te Okegem en was de dochter van Eduard, die veldwachter was te Okegem. Ze huwden op 26 juli 1913 te Okegem en vestigden zich op de Rattenberg (nu Leopoldstraat). Enkele jaren nadien weken ze uit naar Pamel om zich in 1920 definitief in de Fonteinstraat nr. 14 te Okegem te vestigen. Het gezin kreeg acht kinderen. Astrid vertelde me dat haar vader altijd een jongen gewenst had en het maar niet lukte. De volgende kinderen werden in het gezin geboren:

- Valentine, Okegem 11 mei 1914
- Philomena, Pamel 17 januari 1916
- Louisa, Pamel 20 september 1917
- Seraphine, Pamel 31 januari 1919
- Clemence, Okegem 21 juli 1921
- Emma, Okegem 20 september 1923
- Astrid Elisabeth, Okegem 4 juni 1928
- Godelieve Leopoldine, Okegem 25 oktober 1936

Momenteel zijn enkel Astrid en Seraphine nog in leven. Deze laatste verblijft te Sint-Niklaas. Louis Ancaer stierf op 16 maart 1963 en Maria Celestine De Boitselier op 21 maart 1963. Het valt op dat er slechts vijf dagen verschil waren. Louis stierf thuis terwijl zijn vrouw in het ziekenhuis lag te Ninove. Moeder Celestine heeft nooit van de dood van haar man geweten.

Astrid Elisabeth Virginie José werd gedoopt op 10 juni 1928 te Okegem door pastoor Cnockaert. In het doopregister van de parochie Okegem vonden we volgende vermelding: *Anno Domini 1928 die 10 juni baptizata est ab infrascripti Astrida Elisabetha Ancar, nata 4 juni 1928 hora 2 matutinus filia Emilii ex Liedekerke et Celestina De Boitselier ex hac, junctorum in Okegem hac die 26e juli anno 1913 susceperunt Julius Baetens et Victorina Staels loco regina nostra J. Cnockaert*

In het jaar des heren 1928 dag 10 juni is gedoopt door mij ondergetekende Astrid Elisabeth Ancar (sic), geboren 4 juni 1928 om 2 uur 's morgens dochter van Emiel (sic) afkomstig van Liedekerke en Celestina De Boitselier van hier, gehuwd in Okegem de 26e juli 1913, waren getuigen Julius Baetens en Victorina Staels in naam van onze koningin.

Pastoor Cnockaert begaat hier drie vergissingen in één akte: hij vermeldt een verkeerde voornaam voor de vader Emiel in plaats van Louis, hij schrijft de familienaam verkeerd en hij vermeldt dat Emiel Ancaer afkomstig is van Liedekerke in plaats van Pamel.

Het valt op dat Astrid Ancaer vier voornamen kreeg. Astrid vertelde me dat haar ouders zeer koningsgezind waren en prins Leopold in de periode van haar geboorte getrouwd was met prinses Astrid (1926) en dat het meterschap aanvaard werd door koningin Elisabeth. Als koninklijk geschenk kregen haar ouders van de koningin twee kleine hemdjes en een bedrag van 100 frank. Normaal zou de vrouw van de toenmalige burgemeester de eigenlijke meter zijn maar Jan Van de Berghe (den Blak)[1] was ongehuwd en men zocht een passende oplossing. Als plaatsvervangster werd Virginie Staels[2] gekozen als vervangende meter. Ze was echtgenote van eerste schepen Constant Van den Spiegel. Haar vierde voornaam José dankt zij aan haar peter Jozef Baetens afkomstig uit Okegem die gehuwd was met de zus van haar moeder (Ondine De Boitselier) en te Liedekerke woonde.

---

[1] Jan Jozef Van de Berghe (1861-1958) was burgemeester van Okegem van 1892 tot 1921 en van 1927 tot 1932.

[2] In Mededelingen Heemkring Okegem 28ste jaargang 2003 nr. 1, *Clemens Van den Spiegel is 100 jaar oud*, p. 13 vind je een mooie foto van het gezin Van den Spiegel-Staels.

Astrid haar moeder vertelde steeds dat ze gedoopt was met muziek van de fanfare. In die tijd had men twee fanfaren te Okegem. De fanfare "Eendracht is Macht" van de katholieke partij en de fanfare van de Daensisten, "Volksfanfaren" genoemd. Vermoedelijk was het de fanfare "Eendracht is Macht" die de feestelijkheden naar de kerk opluisterde daar de familie De Boitselier bij de katholieke partij aanleunde. Bij de doop waren burgemeester Jan Van de Berghe en enkele schepenen aanwezig. Het gevolg zal zich na de doop wel tegoed gedaan hebben in het café 'het Oud Gemeentehuis' bij Ivo Staels.

Astrid heeft haar eerste jaren school gelopen in de zusterschool bij zuster Julia en zuster Anna. Het eerste leerjaar zat ze in de klas van juffrouw Bertha die haar de beginselen van het lezen en rekenen bijbracht. Ze herinnert zich nog dat zij in de periode vóór Nieuwjaar een nieuwjaarsbrief schreef tijdens de speeltijd van de andere kinderen naar koningin Elisabeth en ze bleef dit jaarlijks doen tot haar veertiende jaar. De nieuwjaarsbrief werd aangekocht door de school en had een groter formaat dan de gewone nieuwjaarsbrieven. Als antwoord kreeg zij ieder jaar van de secretaris van de koningin een dankbrief in het Nederlands voor haar wensen.

Op veertienjarige leeftijd volgde ze samen met Rosa Nuyts een cursus huishoudkunde te Pamel (in de zaal van den bruinen) maar ze verkoos te gaan werken als hoedenmaakster in Brussel. Ze ontmoette op de trein haar toekomstige echtgenoot Juliaan Foubert van Smeerebbe-Vloerzegem. Ze huwden op 30 september 1950 te Okegem. Het werk als hoedenmaakster heeft Astrid 43 jaar uitgeoefend tot ze de pensioenleeftijd van 55 jaar bereikte. Het gezin kreeg een zoon Michel.

Godelieve Ancaer, de jongste zuster van Astrid, gehuwd met Omer De Cooman en achtste dochter in het gezin, kreeg als meter Leonie Marchand, de vrouw van de toenmalige burgemeester Cyriel De Dier.

IN MEMORIAM FRANS ALBERT GIES

Jozef VAN DER SPEETEN

Op 17 februari 2007 overleed Albert Gies in het Woon- en Zorgcentrum Sint-Rafaël te Liedekerke in de gezegende leeftijd van 90 jaar.

Ik voel het als een plicht het levensverhaal te schrijven van een talentvolle man die de taken die hem werden toevertrouwd op een schitterende manier vervulde. Ik schrijf dit met een zekere schroom omdat Albert een heel goede vriend was naar wie ik met ontzag opkeek.

Albert werd te Okegem geboren op 4 augustus 1916 als derde zoon van het echtpaar Sebastiaan en Maria Theresia Van der Speeten die te Okegem trouwden in 1909 en in het van ouds bekende café of staminee "In het Spoeltjen" woonden. Hij groeide op in een kroostrijk gezin dat zeven kinderen telde: vier jongens (Henri, Karel, Albert, Ghisleen) en drie meisjes (Elvire, Ida en Elisa). Zijn broer Ghisleen overleed op jeugdige leeftijd en zijn zus Elisa trad te Ninove in het klooster van de Zusters van de H.H. Harten.

Van jongs af was hij een snuggere knaap die kleuteronderwijs en eerste leerjaar lager onderwijs in de meisjesschool volgde en op 1 oktober 1923 ingeschreven werd in de gemeentelijke jongensschool. Daar verbleef hij tot 30 augustus 1928 en kreeg er onderricht van meester Leon De Roeck en meester Cyriel De Neve.

Op 12-jarige leeftijd deed hij zijn plechtige communie en hij werd op 24 juni 1929 gevormd te Denderleeuw door Mgr. Coppieters. Hij kreeg thuis een diep christelijke opvoeding want zijn ouders waren voorbeeldige christenen. Die opvoeding is hem zijn leven lang bijgebleven en hij bleef tot aan zijn dood trouw aan de oude geloofspraktijk.

In tegenstelling tot zijn broers Henri en Karel die na hun plechtige communie naar het Sint-Aloysiuscollege van Ninove

trokken ging Albert in 1928 naar het Sint-Maartenscollege van Aalst. Daar heeft hij eerst nog het zevende leerjaar van het lager onderwijs gevolgd en daarna schakelde hij over naar het middelbaar onderwijs en volgde er de hele cyclus van de moderne humaniora die hij in 1935 beëindigde. Hij bezat toen het diploma van het Hoger Middelbaar Onderwijs waarmee hij mooie kansen kreeg in de openbare diensten. Maar vooraleer hij zijn kansen waagde voor een betrekking moest hij eerst nog naar het leger want hij behoorde tot de klas 1936. Hij werd dat jaar opgenomen in de "Schoolcompagnie" die in de Leopoldkazerne te Gent gelegerd was. Na een theoretische opleiding werd hij ingedeeld bij de veertiende compagnie van het 4e Linieregiment waar hij een verdere opleiding kreeg in de Sint-Pieterskazerne te Gent. Na 10 maanden legerdienst zwaaide hij af als sergeant. Dit kwam hem goed uit want nu was de tijd aangekomen om te solliciteren voor een goede betrekking. Na een vergelijkend examen afgelegd te hebben bij het Rekenhof werd hij op 1 november 1937 aanvaard als "verificateur" en spoorde hij elke dag naar Brussel. Maar gezien de toenmalige politieke toestand kwam er een kink in de kabel. In 1938 werd hij voor de eerste maal terug onder de wapens geroepen en moest hij zijn eenheid vervoegen. Hetzelfde gebeurde in september 1939 maar ditmaal was het ernst. Hij ging terug naar zijn eenheid die te Diepenbeek gelegerd was. Daar werd hij o.a. misdienaar van de aalmoezenier wat hem deed terugdenken aan de tijd dat hij diezelfde taak deed in de parochiekerk van Okegem.

Op 10 mei 1940 brak de oorlog uit in ons land. Zijn eenheid verhuisde van Diepenbeek naar Wevelgem waar ze zware gevechten leverde tegen de vijand. Na de overgave van het leger werd hij als krijgsgevangene naar Duitsland gebracht waar hij op 10 juni 1940 aankwam. Daar ging hij als vrijwilliger werken op een boerderij en omdat hij zo zijn best deed werd hij goed opgevangen in het gezin. Hij sprak goed Duits

en werd de tolk van de medegevangenen. Op 17 januari 1941 kwam hij terug in Okegem aan en hij kon daarna zijn taak bij het Rekenhof terug opnemen[1].

Op 3 augustus 1942 trad Albert in het huwelijk met Maria Mathilde De Bruyn die hij goed kende want ze was een buurmeisje. Het echtpaar dat zich huisvestte op de Dorpplaats, in het huis achter de kapel, werd gezegend met zeven kinderen, drie jongens (Henri, Marc en Elie) en vier meisjes (Rita, Erna, Anna en Fabienne). Rita en Anna overleden echter op jeugdige leeftijd wat een zwaar verlies betekende voor de ouders. In de jaren 50 verhuisde het gezin naar de Hazeleerstraat, waar het een nieuw gebouwd huis ging betrekken.

In het Rekenhof heeft Albert bijna de helft van zijn leven doorgebracht en zich met hart en ziel gegeven aan zijn werk. Zijn inzet werd beloond want in 1959 werd hij benoemd tot auditeur. Hij is dan verder opgeklommen op de hiërarchische ladder en bracht het in 1966 tot revisor. Maar dit was niet het einde van zijn loopbaan. In 1979 werd de kroon op het werk gezet en werd hij tot directeur benoemd. Een titel om fier op te zijn maar dat liet hij niet blijken want hij bleef steeds dezelfde eenvoudige man zoals hij altijd geweest is, sociaal en dienstvaardig. In het Rekenhof bleef hij werken tot de pensioenleeftijd van 65 jaar. Hij verliet de instelling in 1981 en kreeg daarna de titel van eredirecteur van het Rekenhof. Omwille van de uitzonderlijke prestaties werd hij beloond met enkele eretekens.

Maar we moeten het nu nog hebben over zijn politieke loopbaan die hij na Wereldoorlog II begon en beëindigde met de fusie van Okegem bij Ninove.

---

[1] GIES Albert, *De belevenissen van een oudstrijder van de veldtocht 1940*, in: *Mededelingen Heemkring Okegem*, 15e jg., 1990, p. 48-51.

Bij de eerste naoorlogse gemeenteraadsverkiezing van 24 november 1946 stond Albert Gies op de lijst van de C.V.P. die in 1945 gesticht was. De kandidaten waren mannen die niet meer akkoord gingen met de manier waarop het bestuur van de Katholieke Partij te werk ging. De uitslag was echter teleurstellend voor de C.V.P. want ze behaalden slechts drie zetels en de K.V.P. was grote overwinnaar met zes zetels. Tijdens de zittingen kwam het meermaals tot een dispuut tussen Albert Gies en burgemeester Cyriel De Dier. Omdat hij een sociaalvoelend man was en geen onrecht verdroeg nodigde hij de in nood verkerende mensen bij hem thuis uit en stond hen met raad en daad bij.

Bij de verkiezingen van 1952 mocht hij zich geen kandidaat stellen van zijn werkgever en nam zijn vrouw Maria De Bruyn zijn plaats in op de lijst van C.V.P. Zij behaalde een schitterend resultaat en werd het eerste vrouwelijk gemeenteraadslid van Okegem. De C.V.P. won de verkiezing met vijf zetels en Romain Couck werd burgemeester.

Bij de verkiezing van 1958 stond Albert Gies terug als kopman op de lijst van de C.V.P. en hij behaalde de overwinning. De partij stelde hem voor om burgemeester te worden. Die functie behield hij ook bij de volgende legislatuur die begon in 1965. Toen Albert tot burgemeester was aangesteld vlotte het niet al te best in zijn partij. Eén van de gekozenen ging niet akkoord met zijn benoeming en stemde met de oppositie mee. Om zijn beleid te verdedigen koos hij voor een probaat middel. In een manifest "De Klaroen" bracht hij de bevolking verslag uit van de gemeenteraadszittingen en toonde hij aan hoe de tegenpartij zijn taak blokkeerde. Toch lukte het hem en zijn medewerkers verschillende noodzakelijke werken te laten uitvoeren. Dat had hij vooral te danken aan het feit dat hij "een lange arm had" bij de verschillende ministeriële instanties.

In 1970 werd een harde kiesstrijd gevoerd tussen de C.V.P. en de K.V.P. (Katholieke Volkspartij) maar de verkiezingsuitslag was een ramp voor de C.V.P. Niettegenstaande de recordcijfers die Albert Gies als kopman behaalde (436 voorkeurstemmen) verloor zijn partij de verkiezingen en behaalde de K.V.P. vijf zetels en de C.V.P. vier zetels. In zijn brief aan de bevolking bedankte Albert zijn kiezers voor het vertrouwen en aanvaardde democratisch de uitspraak van het kiezerskorps. Hij deelde ook mee dat de gekozenen van de C.V.P. alles in het werk zouden stellen om de belangen van de gemeente in alle opzichten te dienen.
Na de verkiezingen werd een heftige politieke strijd gevoerd. Albert greep terug naar een strijdblad, de "Nieuwe Klaroen", waarin hij telkens een objectief verslag uitbracht van de zittingen en ook de voorstellen besprak die "de waakzame oppositie" naar voren had gebracht.

Om de pil van de nederlaag wat te vergulden werd in 1971 in zaal Rio een bloemenhulde gebracht aan oud-burgemeester Albert Gies om hem te danken voor zijn voortreffelijk werk dat hij samen met zijn medewerkers had verwezenlijkt. Opdat de bevolking hem steeds zou herinneren werd een A.G.-Club opgericht die zich voornam allerlei activiteiten te organiseren voor de clubvrienden o.a. reizen, bals, carnavalvieringen e.d.m.[2]

De A.G.-club heeft reeds lang opgehouden te bestaan maar vermeldenswaard is dat vanaf 1985 telkenjare een ploeg nog deelneemt aan de Okegemse Dorpsquiz onder de naam A.G.-club.

Na zijn op pensioenstelling in 1981 brak een rustige tijd aan voor Albert en zijn echtgenote Maria. Hun kinderen

---

[2] VAN DER SPEETEN Jozef, *10 jaar A.G.-club*, in: *Mededelingen Heemkring Okegem*, 5e jg., 1980, p. 120-125.

verlieten één na één het ouderlijk huis na hun trouwdag en de ouders verheugden zich telkens bij de geboorte van een kleinkind. Albert kon nu verder ook meer tijd besteden aan het tuinwerk, iets wat hij altijd heel graag had gedaan. Hij werd ook nog regelmatig uitgenodigd naar het Rekenhof en hield zo contact met zijn vroegere medewerkers. In 1992 vierden Albert en Maria hun gouden bruiloft waarop kinderen, kleinkinderen en familie uitgenodigd waren.

Een kleine anecdote die de man tekende ten voeten uit. Toen wijlen Adolf Beeckman, zijn jarenlange fervente politieke tegenstander, hulpbehoevend en sprakeloos aan zijn bed gekluisterd lag in het rusthuis te Denderleeuw gingen ikzelf, Frans Van Santen en Albert hem bezoeken. In één gebaar liet hij alle rancune en alles wat hen ooit verdeeld had achter zich en drukte Adolf hartelijk de hand. Adolf weende tranen van ontroering.

In 1993 trof Albert een zware tegenslag. Na een kortstondige ziekte overleed zijn dierbare echtgenote Maria op 11 april 1993. Zij was een goede en trouwe echtgenote, een moeder en grootmoeder uit de duizend. Van toen af brak voor hem een donkere periode aan. Hij kon van zijn echtgenote moeilijk afscheid nemen en bezocht dagelijks haar graf. Hij verloor ook het sociaal kontakt met dorpsgenoten met wie hij vroeger zo goed kon omgaan. Op het einde van vorige eeuw nam hij een moedig besluit en verhuisde naar het rust- en verzorgingstehuis Sint-Rafaël te Liedekerke. Daar heeft hij de laatste jaren van zijn leven doorgebracht en was heel gelukkig als hij bezoek kreeg van kinderen, klein- en achterkleinkinderen. Op 17 februari 2007 is hij te Liedekerke overleden. De tekst op zijn doodsprentje verwoordt heel duidelijk hoe het gebeurde. Zacht is hij mogen heengaan. Weggegaan zo stil als het maar zijn kon. Alsof hij ook in dit laatste moment niemand wou lastig vallen. Slapend overgegaan naar zijn dierbare echtgenote.

GESCHIL ANNO 1644 OVER HET KOSTERSCHAP VAN OKEGEM

Herman VAN ISTERDAEL

Soms speelt toeval een grote rol in het ontdekken van historische gegevens over Okegem. Zo was ik op zoek naar een akte in de registers van akten en contracten[1] van de voormalige schepenbank van Liedekerke-Denderleeuw toen ik stootte op een akte met volgende inhoud. Op 14 maart 1644 verschijnt Adriaen Vernaelden, inwoner van Okegem, voor de leenmannen van het Leenhof van de Burcht en het Kasteel van Liedekerke en Denderleeuw om een klacht in te trekken. Het ging om een klacht bij de Raad van Vlaanderen, het hoogste rechtshof in toenmalig Vlaanderen. Waarover ging de zaak. Kort gezegd: op 5 maart 1644 diende procureur Coolman in naam van Adriaen Vernaelden te Gent een klacht in tegen Jan Cortvrint, baljuw van Okegem, wegens een onrechtmatige gevangenneming én tegen zijn eigen broer Joos Vernaelden omdat beiden hem verhinderden zijn functie van koster en schoolmeester te Okegem te bedienen.

Zoals steeds roept dergelijk stuk meer vragen op dan we kunnen beantwoorden maar de omstandigheden die leidden tot het indienen van de klacht zijn min of meer beschreven. En uiteraard kennen we hier enkel de versie van de klager.

Adriaen Vernaelden noemt zichzelf koster van Okegem. Volgens zijn schrijven werd hij aangesteld door de pastoor, de meier, schepenen en inwoners van Okegem na het overlijden van zijn vader Gysbrecht Vernaelden, zes jaar eerder. Hij bediende het ambt naar ieders tevredenheid en werd op 19 februari 1644 opnieuw bevestigd in zijn functie door pastoor, meier, burgemeester, schepenen en voornaamste inwoners van

[1] Rijksarchief Leuven, Gemeentelijk Oud Archief Liedekerke-Denderleeuw nr. 205 folio 268.

Okegem. Nochtans poogde zijn broer Joos Vernaelden het kosterschap en de functie van schoolmeester over te nemen en de bijhorende inkomsten te ontvangen. Joos Vernaelden had duidelijk de baljuw Jan Cortvrint, de vertegenwoordiger van de Vrouw van Okegem én bij wijze van spreken politiecommissaris van Okegem, aan zijn zijde. Deze stuurde zijn assistenten officieren, in huidig taalgebruik zijn veldwachters, af op Adriaen en liet hem vastzetten in de herberg van Joos Waegheman te Okegem. Hij werd er bedreigd met opsluiting in de gevangenis van de burcht van Liedekerke, een waar schrikbeeld en een plaats waar zware criminelen werden opgesloten, indien hij geen afstand deed van de kosterij en schoolmeesterschap. Adriaen Vernaillen weigerde en diende zoals hoger gezegd klacht in.

Aan wat op het eerste zicht een familietwist is over de opvolging van hun vader ligt mijns inziens een ander conflict aan de basis namelijk het benoemingsrecht van de koster. De dorpsgemeenschap tegen Glaude van Boussu, Vrouw van Okegem die trouwens pas op 23 juli 1638 Vrouw van Okegem geworden was. Gijsbrecht Vernaillen overleed op 24 juni 1637 en de opvolger werd volgens gewoonte benoemd door pastoor, meier en schepenen. Vermoedelijk eiste de Vrouw van Okegem via haar baljuw het benoemingsrecht op en benoemde ze Joos Vernaillen in de functie.

Het geschil eindigde waarschijnlijk met een overeenkomst waardoor beide broers de functie bedienden en de inkomsten deelden. De andere bronnen die ons daarover kunnen inlichten geven echter geen duidelijk antwoord. Bij de inzegening van 9 huwelijken tussen april 1644 en mei 1647 is Joos Vernaillen drie keer getuige en Adriaen Vernaillen twee maal. Adriaen kreeg in 1644-1645 een vergoeding voor het lesgeven aan kinderen van minvermogende ouders. Lang heeft dit gedeeld kosterschap in elk geval niet geduurd. Adriaen Vernaillen overleed in augustus of september 1647 en zijn broer Joos werd enige koster-schoolmeester.

INHOUD

Piet Vernaillen, kunstschilder 1
Luc Robijns

Bedenkingen rond het schilderij: de offergave 8
Piet Vernaillen

Verslag van de voorstelling van ons dialectwoordenboek van Okegem: een rechtzetting 12

Kirsten Van der Elst zet Okegem op de kaart 13
Jozef Van der Speeten

De koningin als meter: Astrid Elisabeth Ancaer 21
Herman Brantegem

In memoriam Frans Albert Gies 25
Jozef Van der Speeten

Geschil anno 1644 over het kosterschap van Okegem . . 31
Herman Van Isterdael